

# BIBEL OG BEKJENNELSE

NR. 1 2023 – 43. ÅRGANG



"Christus als Erlöser mit Martin Luther" (1552) av Lucas Cranach, den eldre

«Se, Guds lam, som bærer bort verdens synd.»  
(Johannes 1,29)

## BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.  
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.

Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år

### Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),  
Egil Edvardsen og David Edvardsen

### Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN

E-post: [pastorwelde@gmail.com](mailto:pastorwelde@gmail.com)

Internett: [www.luthersk-kirke.no](http://www.luthersk-kirke.no)

Bankgiro: 3361 16 43948

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger



**DEN LUTHERSKE  
BEKJENNELSES-  
KIRKE (LBK)**

Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han har blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

## Fra redaksjonen

### Den mørke bakgrunnen

En britisk offiser uttalte etter første verdenskrig at han var overbevist om at det må finnes en djevel. All ondskapen og grusomheten han hadde sett, ledet til den konklusjonen.

Et århundre senere, i 2016, viste en undersøkelse at én av sju nordmenn, ca. femten prosent, trodde at det fins en djevel. Og en del teologer mener at kirken bør avstå fra å snakke om djevelen i det hele tatt. Professor emeritus Halvor Moxnes ved universitetet i Oslo uttalte nylig dette. Men: det er helt vesentlig, i en tid med krig og pandemi, å være klar over at vi faktisk også har å gjøre med en *åndelig* krig og pandemi. Og hvordan kan vi være rustet og i beredskap hvis vi ikke vet hvem fienden er? Martin Luther ba i forbindelse med en pest som herjet, om at alle måtte være med å kjempe med bønn til Gud og med undervisning imot Satans virkelige, åndelige epidemier, som han forgifter og smitter verden med ved falsk lære.

I dette nummeret av Bibel og Bekjennelse har vi derfor med en artikkel som ser litt nærmere på djevelen. Dessuten en artikkel om en annen kontroversiell bibelsk lære: helvetet og den evige fortapelsen. Etter Ole Hallesbys kjente radiotale i 1952, er dette temaet blitt svært upopulært. «Helvete er her på jorda,» sier den folkekjære artisten Bjørn Eidsvåg, og han uttrykte også nylig - i forbindelse med Bibelselskapets revidering av Bibel 2011 - lettelse over at vi snart skal slippe å «gå fortapt» ifølge Johannes 3,16. Bibelselskapets plan var nemlig å endre i dette verset, til «for at hver den som tror på ham ikke skal *gå til grunne*, men ha evig liv». Det norske uttrykket «gå til grunne» kan for mange enkelt assosieres med en annihilasjon, utslettelse, at det vantro mennesket etter døden altså slutter å eksistere og dermed slipper noen pinefull fortapelse. Etter mye respons ble det vedtatt at det i den reviderte 2023-versjonen skal stå «for at hver den som tror på ham ikke skal gå tapt...».

Men blir det ikke nokså dystert å lese artikler om sånne ting? Er det nødvendig å gjøre det så mørkt?

Aller best liker vi jo å høre evangeliet om Jesus vår frelser. Men hvis vi ikke ser den mørke bakgrunnen for dette herlige budskapet, forstår vi ikke hva Jesus har frelst oss fra. Vi kan tenke på et flott fyrverkeri. Det er ikke lurt å sende opp rakettene midt på lyse dagen. Nei, man venter til det har mørknet, så fyrverkeriet blir godt synlig på kveldshimmelen og vi må utbryte: «Se, så flott!» Slik er det også med evangeliet. Det har en mørk bakgrunn, og først når vi er oppmerksomme på dette kan vi verdsette hvor fantastisk Jesu frelse er. «Se, for en kjærlighet!»

Vi ønsker alle våre lesere en velsignet fastetid.





"Consummatus est" (1867) av Jean-Léon Gérôme

## Se, for en kjærlighet

«Hvem trodde budskapet vi fikk? Hvem ble Herrens arm åpenbart for? Han skjøt opp som en spire for hans ansikt, som et rotskudd av tørr jord. Han hadde ingen herlig skikkelse vi kunne se på, ikke et utseende vi kunne glede oss over. Han var foraktet, forlatt av mennesker, en mann av smerte, kjent med sykdom, en de skjuler ansiktet for. Han var foraktet, vi regnet ham ikke for noe.

Sannelig, våre sykdommer tok han, våre smerter bar han. Vi tenkte: Han er rammet, slått av Gud og plaget. Men han ble såret for våre lovbrudd, knust for våre synder. Straffen lå på ham, vi fikk fred, ved hans sår ble vi helbredet. Vi gikk oss alle vill som sauer, hver tok sin egen vei. Men skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham. Han ble mishandlet, han ble plaget, og han åpnet ikke munnen, lik et lam som

føres bort for å slaktes, lik en sau som tier når den klippes, og han åpnet ikke munnen. Etter fengsel og dom ble han tatt bort. Men hvem i hans tid tenkte på at han ble utryddet av de levendes land fordi mitt folks lovbrudd rammet ham? Man ville gi ham en grav blant urettferdige, men hos en rik var han ved sin død, fordi han ikke hadde brukt vold og det ikke fantes svik i hans munn.

Det var Herrens vilje å knuse ham med sykdom. Når hans liv er gitt som skyldoffer, skal han se etterkommere og leve lenge. Ved hans hånd skal det lykkes, det Herren vil. Fordi hans sjel har arbeidet, skal han se det og mettes. Ved sin innsikt skal min rettferdige tjener gjøre de mange rettferdige, han har båret deres skyld. Derfor gir jeg ham de mange som arvedel, og de mektige får han som bytte, fordi han

tømte ut sitt liv til døden og ble regnet blant lovbryttere. Han tok på seg de manges synd og ble rammet i stedet for lovbryttere» (Jesaja 53).

Til alle tider har kunstnere prøvd å skildre det som skjedde på Golgata. Blant de mest berømte bildene av korsfestelsen er maleriene til Dürer, Grünewald, Cranach og Rembrandt.

I teksten vår maler profeten Jesaja et bilde av korsfestelsen. Det er som et maleri i skriftlig form. Han skildrer korsfestelsen veldig tydelig, plastisk, grusomt og likevel så trøstefullt.

Dette bildet ble til og med malt lenge før det skjedde, ca. 700 år tidligere. Bibelen er et under: «Hele Skriften er innblåst av Gud.» «Drevet av Den Hellige Ånd talte mennesker ord fra Gud.»

Maleriets tittel:

Se, for et menneske.

Se, for en kjærlighet.

## Se, for et menneske

Det er ikke akkurat et tiltrekkende syn vi har for øynene. I forgrunnen ser vi en fattigslig, stakkarslig plante som ser mer ut som ugress enn som en blomst: «Han skjøt opp som en spire for hans ansikt, som et rotskudd av tørr jord. Han hadde ingen herlig skikkelse vi kunne se på, ikke et utseende vi kunne glede oss over.» Ved nærmere betraktning ser vi hva som skjuler seg bak denne planten i den tørre jorden. Vi ser en stall og i stallen en krybbe. I krybben ligger et skrikende spedbarn på høy og strå. Ved siden av hviler en fattigslig kledd, ung kvinne. Det er sannelig ikke et utseende vi kunne glede oss over. Den som ser bildet for første gang, kunne tenke: «Dette barnet virker som det er født inn i temmelig fattige kår. Det har ikke en gang en seng. Ikke overraskende at det ender opp som forbryter.» For i midten av bildet ser vi en henrettelse: En liten haug der tre kors står. Han som henger på det midtre korset, er tydeligst skildret. Hendene og føttene er festet til treet med nagler. Hans nakne kropp er full av sår og rennende blod. På hodet har han en tornekrone. Ansiktet er forvrengt av smerte og angst. Under korset står noen gråtende kvinner. Blant dem er også moren hans, som lå ved siden av krybben. Bak avsperringen en enorm mengde tilskuere. De betrakter den korsfestede fulle av skadefryd og forakt. «Han var foraktet, forlatt av mennesker, en smertenes mann, kjent med sykdom... Han ble regnet blant lovbrøytene.»

Det er forståelig at korset er anstøtelig og dåraktig for verden og at de som har et kors på alteret eller på veggen, blir hånet og spottet. Det er ikke et utseende vi mennesker kunne glede oss over. Vi har bare blitt så vant til dette grusomme bildet av Golgata at vi ikke kan forstå hvorfor verden protesterer. Hva ville vi si til en

menighet som hadde en galge stående på alteret, der et menneske henger med en løkke rundt halsen?

Riktignok er bildet av den korsfestede ikke bare foraktelig for de ikke-troende. Noen av dem beundrer Jesus for standhaftigheten og tålmodigheten som han viser i denne lidelsen. Han lider villig og åpner ikke munnen for å motsette seg det grusomme de gjør med ham. I tillegg ber han for dem som henretter ham. Det viser karakter. Det er beundringsverdig selv for en delantro mennesker.

«Se, for et menneske.» Om man sier slikt enten full av forakt eller med en viss beundring, går i grunnen ut på det samme. For i hvert fall har man ikke forstått bildet av den korsfestede. For han som henger på korset, han som ble mishandlet, dømt og henrettet og led standhaftig og tålmodig, er ikke et hvilket som helst menneske. Det samme som skjedde med ham, har skjedd med millioner andre før og etter ham. Det enestående ved dette henrettede mennesket er at han er Guds Sønn. Gud sier jo gjennom Jesaja: «Min rettferdige tjener skal gjøre de mange rettferdige.» I 42. kapittel forklarer Gud selv hvem denne tjeneren er: «Se, min tjener, som jeg støtter, min utvalgte, i ham har jeg min glede. Jeg har lagt min Ånd på ham... Han bryter ikke et knekket siv og slukker ikke en rykende veke.» «Guds tjener» er embetsnavnet til Messias som Gud skulle sende til verden for å frelse menneskene. Han er «den rettferdige», rettferdig i ordets fulle betydning: uten urett og synd, som Jesaja også sier: «Han gjorde ingen urett og det fantes ikke svik i hans munn.»

Men blir ikke dermed bildet av den korsfestede enda mer uforståelig og frastøtende? En korsfestet Gud! En Gud som er så maktesløs at han lar seg slå, spytte på, håne og henge på et kors. Det er ikke

overraskende at mange vender seg bort i forakt fra en slik Gud og budskapet hans. Ikke uten grunn spør Jesaja: «Hvem trodde budskapet vårt, og for hvem ble Herrens arm åpenbart?» I maleriet av den korsfestede er altså en skjult hemmelighet som man ikke kan se i vanlig lys. Det er noe vi ser først ved spesiell belysning, nemlig Den Hellige Ånds opplysning. Ånden viser oss hva som skjuler seg bak alle disse grusomme hendelsene. Det er Guds arm. Gud griper inn i historien for å frelse menneskeheten. Med naturlige øyne ser vi bare menneskelige hender i dette bildet. Med åndelige øyne ser vi at Gud har hendene sine med i spillet. Med troens øyne ser vi at bildet også heter:

## Se, for en kjærlighet

Jødene mente at det som skjedde med Jesus på Golgata, var Guds rettferdige dom over en gudsbespotter. Jesaja sier på vegne av sine landsmenn: «Vi tenkte: Han er rammet, slått av Gud og plaget.» «Men», fortsetter Jesaja, «han ble såret for våre lovbrudd, knust for våre synder. Straffen lå på ham, vi fikk fred.» Med stadig nye ord beskriver Jesaja at den korsfestede er stedfortrederen vår: «Skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham.» «Han har båret deres skyld.» «Han tok på seg de manges synd.» «Sannelig, våre sykdommer tok han, våre smerter bar han.»

Dette er meningen med bildet av den korsfestede. Slik betrakter vi det rett: I dette utseendet som vi ikke kan glede oss over, ser vi oss selv slik Gud ser oss. Straffen som ble lagt på ham, er det vi som fortjener. Det var vi som hadde fortjent å blitt forlatt av Gud. For det er vi som er syke. Jesaja beskriver denne sykdommen i første kapittel: «Ve det syndige folket, et folk tynget av skyld, en slekt som handler ond, barn som





Foto: Patrick Schneider, unsplash.com

ødelegger. De har forlatt Herren, foraktet Israels Hellige og vendt ham ryggen... Fra hode til fot er ingenting helt, flenger og skrammer og åpne sår, ikke rensset, ikke forbundet, ikke bløtt opp med olje.» Vi har fortjent vreden som rammet Guds hellige tjener.

På Jesajas bilde ser vi også noen sauer som er spredt omkring. De ser forkomne og hjelpeløse ut. Hva skal dette synet bety? Det skildrer mennesker som leter etter hvile for sine sjeler, som leter etter fred med Gud. Det skildrer mennesker som leter etter veien til himmelen, men uten å finne den. «Vi gikk oss alle vill som sauer, hver tok sin egen vei.» Av naturen vet vi nemlig ikke hvor vi skal gå. Menneskelige veier til Gud fører vill, for de er alle gjerningsveier. Ingen kan forsone seg med Gud ved egen kraft og eget strev. Jesaja viser oss på bildet en annen vei som ikke fører vill. Det er mannen som henger på korset i midten av bildet. «Skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham.»

Se, for en kjærlighet. Jesus henger ikke på korset fordi han er maktesløs. Han henger der fordi kjærligheten hans til oss er så sterk. «Han tømte ut sitt liv til døden.» «Han har gitt sitt liv som skyldoffer.» Det var ingen som tok livet hans. Han ga det frivillig. Han ofret sitt liv for å vinne liv for oss. Han bar vår synd

for å vinne tilgivelse for oss. Han sonde vår straff så vi ikke skulle bli straffet. Han ble såret for at vi skulle bli helbredet. Han gjorde seg til en lovbrøyer så vi skulle regnes som rettferdige. «Ved sin innsikt skal min rettferdige tjener gjøre de mange rettferdige.» Jesus Kristus er vår rettferdighet. Vi er rettferdige ved hans blod. Dermed er det ingenting som skiller oss fra Gud mer. Himmelen er åpen.

Jesajas bilde er veldig innholdsrikt. I bildets bakgrunn ser man en grav: «Man ville gi ham en grav blant urettferdige, men hos en rik var han ved sin død.» Meningen med disse ordene er omtrent som følger: Jødene eldste hadde tenkt å dumpe Jesu kropp en eller annen plass, som om han var en forbryter. Men det gikk ikke slik. En rik mann som het Josef fra Arimatea, sørget for at Jesus fikk en verdig begravelse. Han gravla Jesus i sin grav.

Når vi ser nærmere, ser vi at steinen er veltet bort fra åpningen til graven og at graven er tom. Liket er ikke der. Den rettferdige tjeneren er oppstått fra de døde. Dette antyder Jesaja med følgende ord: «Han skal se etterkommere og leve lenge. Ved hans hånd skal det lykkes, det Herren vil. Etter sin nød skal han se det og mettes.»

Helt i bakgrunnen ser vi en mengde mennesker som ser takknemlig opp på den korsfestede. Det er mennesker som ved ordet

om korset har kommet til tro på Jesus Kristus. «Han skal se etterkommere.» Det er barna som Gud har gitt ham.

Gud har også gitt oss til Jesus. Han har gitt oss ordet om korset. Dermed har Gud brakt oss til Jesus. Han har brakt oss til tro på ham. Dermed tilhører vi ham, den korsfestede og oppstandne frelseren. Dermed eier vi rettferdigheten som han har vunnet for alle mennesker ved sin død. I Kristus er vi rettferdige, himmelen verdige.

I Kristus er vi på rett vei til himmelen. Ved ham går vi ikke vill. Han er vår gode hyrde som leder oss trygt fram til det evige målet, sin Fars hus. Han leder oss med sin nådige stemme, evangeliet. Han forkaster oss ikke og fordømmer oss ikke. Vår nådige Herre bærer over med vår svakhet. Han tilregner oss ikke våre synder. Han tilgir oss dag for dag. Han dekker over våre synder med sitt blod og sin rettferdighet. Han har gitt oss sin Ånd som trøster oss. Han vitner om Kristus, frelseren vår. Han forsikrer oss om at frelsesverket er fullbrakt. Gud har kastet alle våre synder på sin Sønn og straffet ham i vårt sted. Ved hans sår har vi fått legedom. Amen.

David Edvardsen

# Vår gamle fiende hård til strid imot oss står

## Vår gamle fiende hård...

I vår tid er det ganske vanlig å tenke og snakke litt diffust og utydelig om «kampen mellom det gode og det onde». Men det er viktig å være våkne for det store alvor i situasjonen: Paulus skriver: «For vår kamp er ikke mot kjøtt og blod, men mot makter og åndskrefter, mot verdens herskere i dette mørket, mot ondskapens åndehær i himmelrommet». Vi formaner til å ruste oss mot djevelen, så vi kan holde stand mot hans lumske angrep (Ef 6,11-13). «Stor makt og arge list han bruker mot oss visst. På jord er ei hans like,» som vi synger i den berømte reformasjonssalmen.

Men svært mange moderne mennesker anser djevelen for ikke å være et virkelig eksisterende personlig vesen. Bare en oppdiktet figur, et *symbol* på ondskap. Og på Halloween er det ganske populært å kle seg ut som en ildrød geitebukklignende person med to horn i pannen, hover og hale, og gjerne med en stor gaffel i hånden. Dette bildet av djevelen ble utviklet av kunstnere i middelalderen. Men i Bibelen står det ikke om noen med et slikt utseende. Det nærmeste må vel være visjonen med «en stor, ildrød drage med sju hoder og ti horn» i Johannes' åpenbaring (Åp 12,3).

Djevelen som vi har å gjøre med, tilhører ånde verdenen. Så han har ikke kjøtt og blod, og han opptrer vanligvis usynlig. Vi får ingen beskrivelse av hvordan han så ut da han fristet Jesus i ødemarken (Matt 4,1-11). Men det er helt klart at det ikke bare var en slags upersonlig «ond kraft» som snakket til Jesus og fristet ham ved å sitere fra Skriften, tok ham med opp på et høyt fjell osv. Nei, dette er en person, et personlig åndsvesen med betydelig intellekt

og makt, og sterk vilje til å overtale og bedra.

Han har ikke eksistert fra evighet av, «den gamle slangen, han som kalles djevelen (fra gresk: *diabolos*, anklager, baktaler) og Satan (hebraisk: fiende, motstander) og som forfører hele verden» (Åp 12,9). Han er en frafallen engel. I likhet med alle de andre englene var han opprinnelig god, skapt av Gud: «Han befalte, og de ble skapt» (Sal 148,5; 2 Mos 20,11; Kol 1,16; Job 38,4-7), antagelig skjedde dette tidlig i skapelsesuken. Da Gud mot slutten av den sjette dagen så på det han hadde gjort, var alt «svært godt» (1 Mos 1,31); det fantes ingen ond fiende, ingen synd og ingen død. Men en tid senere er Satan på plass i Edens hage, i en slanges skikkelse, for å friste menneskene til å synde mot Gud. Så før dette har det vært et opprør i ånde verdenen: en stor mengde engler syndet og stilte seg bak sin sterke leder (Åp 12,7-8). (Og siden stjerner og engler i Bibelen iblant assosieres med hverandre, kan ordene i Åp 12,4 om at djevelen «rev ned en tredjedel av stjernene på himmelen», være en antydning om at så mange som en tredjedel av Guds engler ble revet med i fallet.) Hvorfor dette opprøret? Bibelen antyder at stolthet og hovmod var grunnen (1 Tim 3,6).

Etter at opprøret var slått ned og djevelen og alle hans engler vist bort, prøver disse å gjøre størst mulig skade på Guds gode skaperverk. Med ordene «Har Gud virkelig sagt...?» (1 Mos 3,1) fikk den gamle slangen menneskene til å mistro Gud, en taktikk han har brukt utallige ganger siden. Etter syndefallet i Eden er mennesket underlagt en forbannelse, alt er merket av forgjengelighet og død. Djevelen ble «verdens fyrste» (Joh

14,30), og i og med arvesynden er menneskene av naturen hans barn, fanget i hans garn, skilt fra Gud og hjelpeløst fortapt.

Men allerede like etter syndefallet forkynner Gud *protoevangeliet*, det første løftet om frelse fra synden og djevelen, med disse ordene sagt til slangen: «Jeg vil sette fiendskap mellom deg og kvinnen, mellom din ætt (avkom) og hennes ætt (avkom). Den skal ramme ditt hode, men du skal ramme dens hæl» (1 Mos 3,15). En frelser født av en kvinne skal altså knuse Satans makt, men nettopp idet han gjør dette blir frelseren selv dødelig såret. Lang tid senere, når Jesus lider og dør på Golgata på grunn av «syndens slangegift», går dette løftet i oppfyllelse. Ved sin død skulle han «gjøre ende på ham som har dødens makt, det er djevelen, og befri dem som av frykt for døden var i slaveri gjennom hele livet» (Hebr 2,14-15).

Men hvorfor forsto ikke den kløktige djevelen at han faktisk ødela fullstendig for seg selv da han arbeidet for å få Jesus drept? Satan kjente utvilsomt til Skriftens profetier om Messias og hans frelsesverk. Likevel så ledet han Judas Iskariot til å forråde sin herre og sette det hele i gang? Djevelen må der og da ha vært forblindet av hat, så han ikke skjønnte betydningen av det som skjedde. Noen og tretti år tidligere hadde han forsøkt, forgjeves, å rydde det lille Jesusbarnet av veien, med Herodes sitt massedrap på smågutter i Betlehem. Men nå skulle det endelig lykkes! Menneskesønnen ble tatt til fange og dømt til døden. Svak, blodig og elendig så han ut da han ble ført til Golgata for å henrettes. Det syntes som at alt var tapt for Jesus da han døde en skamfull, langsam og pinefull

død der på korset.

I virkeligheten var det motsatt. Dødens og djevelens makt ble overvunnet! Døden og graven som «oppsluker» alle mennesker, ble nå selv oppslukt for evig (Jes 25,8) av Herren vår Gud. En døde for alle, Guds hellige og uskyldige Sønn fornedret seg og ble gjort til synd for oss, for at vi i ham skulle få Guds rettferdighet. I Kristus forsonte Gud verden med seg selv, slik at han ikke tilregner oss våre misgjerninger. Og siden den gangen proklameres budskapet om denne forsoningen til menneskeheten (2 Kor 5,14.19.21). Han overrekker oss sin nådes gave i ord og sakrament. Evangeliet er Guds kraft til frelse, og vi får bare ta imot i tro, helt gratis og ufortjent. Han kaller oss fra mørket og inn i sitt underfulle lys (1 Pet 2,9), gir oss nytt liv ved troen.

### Til strid imot oss står...

Selv om Satan er beseiret etter dette avgjørende slaget, fortsetter han å kjempe til siste slutt imot Gud og alt og alle som tilhører Ham. Som en rasende, brølende løve går djevelen omkring for å finne noen å sluke og ødelegge (1 Pet 5,18). Han vet han har begrenset med tid (Åp 12,12) før han en gang skal kastes i den evige ild (Matt 25,41). Sammen med engelhæren sin er han derfor fullt fokusert på å skade mennesker, både kroppen og eiendelene deres, men mest av alt sjelen, ved å lede dem til vantro og holde dem nede i fangenskap. «Denne verdens gud har blindet de vantros sinn, så de ikke ser lyset som stråler fram fra evangeliet» (2 Kor 4,4). Og de troende prøver han å føre vill. Når ordets såkorn sås ut, prøver Satan og englene hans å forstyrre og ta ordet bort, så det ikke skal få slå rot i hjertene til tilhørerne, og leserne. Han er spesielt opp-tatt av å ødelegge for Guds barn, forfølge den kristne kirken, men også ivrig etter å bryte ned forstå-

elsen av rett og galt og Guds gode ordninger for familien, sivilsamfunnet osv.

Djevelen spyr ut en stri strøm av falsk lære, ondskap og åndelig forurensning etter de kristne, for å få dem til å miste fotfestet og rive dem bort. Via alle mulige slags kanaler jobber han med å styre sin destruktive påvirkning inn i alles hjerter og hjem. Han er en særdeles dyktig bedrager, «løgnens far» og en morder (Joh 8,44), som kan «skape seg om til en lysets engel» (2 Kor 11,14), det vil si: han kan få ondskap, urenhet og falsk lære til å virke vakker, sympatisk og harmløs. Mot slutten av endetiden



Foto: Jonathan Kemper, unsplash.com

vil det stå fram falske profeter og lærere med kraft fra Satan, som skal virke med stor makt, imponerende under og falske tegn, for å forføre mennesker så de må gå fortapt (2 Tess 2,9-10; Matt 24,24).

Hvordan kan noen av oss, skrøpelige som vi er, klare å bli stående oppreist i en strid mot så mektige og kløktige fiender, «makter og myndigheter i himmelrommet», ondskapens åndehær som kjenner til våre svake punkter og fort kan invadere tanker og sinn? Vel, om fiendene våre er mange, uhyre farlige og sterke, så er vår gode Gud enda sterkere. Han er allmektig, allvitende og allesteds-

nærværende, noe herskeren over de onde åndene derimot ikke er. Gud beskytter oss mot mange slags farer ved hjelp av sine gode engler, og lar oss iføre oss hans fulle rustning: rettferdighetens brynje, sannhetens belte rundt livet, fredens evangelium som sko på føttene, frelsens hjelm og Åndens sverd, som er Guds ord. Med troens skjold kan vi slukke alle den ondes brennende piler, skriver Herrens apostel (Ef 6,14ff).

Så vil vi holde oss våkne, være edrue, og be! Vende oss bort fra synd, ikke fylle på med hva som helst av underholdning og annen innflytelse, ikke gi djevelen rom. Gjøre oss stadig bedre kjent med Bibelen, Guds ord, så Han får gi oss visdom og styrke til å stå imot alle slags fristelser og angrep som stadig ruller på. Regelmessig også hente ny styrke i Herrens hellige nattverd, der Jesus forsikrer oss om syndstilgivelsen han har vunnet for oss med sin kropp og sitt blod, og der vi blir forent med ham som greinene med vintreet.

Er Gud for oss, hvem kan da være imot oss? Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Gjen-nom mange trengsler må de kristne gå inn til hans fullendte og evige rike. Vi må forvente forfølgelse, farer og litt av hvert her i verden. Ikke noen dans på roser, et sorgløst liv. Men det vi må lide nå i denne tiden er ikke for noe å regne mot den himmelske herligheten vi en gang skal få oppleve, for evig, av bare nåde, for Kristi skyld. «Verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er eller det som kommer, eller noen makt, verken det som er i det høye eller i det dype, eller noen annen skapning, skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 8,18.31.35-39). Amen.

Tor Jakob Welde



# Eventyr i Afrika

Luthersk misjon i Kenya startet opp i 1948, da det svenske Missionssällskapet Bibeltroga Vänner begynte å sende misjonærer dit. I 1959 ble Lutheran Church of Kenya (LCK) dannet ved sammenslåing av fem lutherske grupper, grunnlagt av misjonsselskaper fra fire ulike land. LCK ble registrert i 1963 som en uavhengig kirke av kenyanske myndigheter. Det nåværende navnet ELCK er blitt brukt siden 1978.

En gruppe kenyanske pastorer forlot ELCK i 2010 på grunn av langvarig maktmisbruk fra erkebiskopen. De grunnla en ny synode som i 2015 fikk ny identitet som The Lutheran Congregations in Mission for Christ – Kenya (LCMC-Kenya). I 2018 ble det erklært kirkefelleskap med KELKs medlemskirke i Zambia, og i 2019 med Wisconsin-synoden på deres synodemøte.

Daniel Fjellström er reiseleder. For om lag ett år siden ble han døpt og tatt opp som medlem i LBK Stockholm. Han fortalte nylig i menigheten om sin siste tur til Kenya. Med hans tillatelse siterer vi her deler av den historien:

I mange år nå har jeg, hvis mulig, reist årlig til Kenya. Det er et land jeg trives veldig godt i og regner som «mitt andre hjemland». Gjennom årene har jeg fått mange venner og skapt meg et nettverk der.

(Daniel forteller hvordan ideen oppsto om å besøke søsterkirken vår på neste Kenya-tur og visse vanskeligheter med å få den informasjonen han trengte. Han tok etter hvert kontakt med biskop Mark Onunda.)

Vi hadde sporadisk kontakt i flere uker. Den første tanken var at en pastor fra en av menighetene skulle kontakte meg når jeg hadde fått meg kenyansk telefonnummer. Men det skjedde aldri, og etter et par uker i Nairobi foreslo jeg ganske enkelt den 18. desember som en dato for å besøke en menighet. Jeg ante at hvis jeg ventet lenger, ville det rett og slett ikke bli tid over jul og nyttår. Jeg hørte ingenting fra biskop Onunda, men kvelden før, mens jeg satt og spiste middag med en venn, ringte telefonen min. Jeg hadde nettopp fortalt vennen min at jeg hadde håpet å få besøke menigheten dagen etter, men siden jeg ikke hadde fått noe svar, ble det sannsynligvis ikke noe av det. Det var akkurat da jeg sa dette at telefonen ringte, og spøkefullt sa jeg til vennen min: «Men nå er det nok biskopen som ringer.» Noe som viste seg å stemme. Han sa at jeg var velkommen til kirken deres i «Umoja 3»-området. Han ga meg instruksjoner om hvordan jeg skulle komme meg dit. Jeg skulle bestille en uber (taxi) og kjøre til et



bestemt sted og deretter ringe ham slik at han kunne gi en mer nøyaktig veibeskrivelse til sjåføren. Dette virket litt tungvint, men det skulle vise seg å være helt nødvendig. Kirken kan ikke sies å ha en nøyaktig adresse, men ligger i et strøk ved en avstikker fra en hovedvei. Det går egentlig ikke an å skrive det inn som en adresse.

Turen fra leiligheten min til Umoja tok i underkant av en time. Jeg bodde på vestkanten av Nairobi, og Umoja ligger på østkanten. Som alltid i Nairobi er det trafikken som bestemmer når du kommer fram til et sted, så det gjelder å være ute i god tid. Umoja er en del av det større Embakasi og kan best beskrives som «et steg opp fra slummen».

To menn fra menigheten sto langs hovedveien og ventet på meg. Så gikk vi sammen ca 100 meter inn i strøket der kirken lå. Luther-rosen på portene viste tydelig at det var rette stedet. Men for de som ikke allerede vet hvor kirken ligger, må det være nesten umulig å finne fram. I alle fall for en som ikke bor der.

Da jeg kom inn i kirken var søndagsskolen i full gang. Besøket mitt var nok en overraskelse for de fleste. Alt var «planlagt» i siste liten, og jeg rakk ikke å få noen introduksjon før gudstjenesten. Her var det bare å henge med som best jeg kunne!





Menigheten i Umoja er liten og jeg anslår at det var rundt 20 personer som deltok ved gudstjenesten. Liturgien kan beskrives som ganske lik LBKs, men ikke identisk. Prekenspråket var Kiswahili (inkludert litt engelsk for min skyld). Siden liturgien er såpass lik, skjønnte jeg hele tiden noenlunde hva som foregikk. I tillegg til biskop Onunda ble gudstjenesten ledet av to «evangelister», som rett og slett er personer som ennå ikke er ferdigutdannede pastorer. De hjalp til med veksellesning og lignende. Det var også en kantor som spilte gitar. Etter gudstjenesten var det litt informasjon til menigheten, og jeg fikk komme opp og presentere meg og formidle hilsener fra Sverige.

Kirken i Umoja er langt fra ferdigbygget. De har regelmessige innsamlinger, og når de får inn penger, bygger de så mye de kan. Men de eier tomten og bygningen og har planer om å kjøpe nabotomten for å kunne utvide kirken.

Å få besøke søsterkirken vår i Kenya var en fantastisk opplevelse. Jeg håper at dette kan være begynnelsen på et dypere, langsiktig samarbeid. Mitt engasjement i Kenya kommer ikke til å bli mindre. Tvert imot. I årene som kommer håper jeg å tilbringe enda mer tid der. Kanskje vi kunne hjelpe dem økonomisk med byggingen av kirken deres? Det ville vært en fantastisk måte å starte et dypere samarbeid på. Jeg håper også at medlemmer i LBK ønsker å bli med meg til Kenya i fremtiden.

Daniel ønsker Kenya-interesserte velkommen til å ta kontakt: [Daniel.fjellstrom@yahoo.com](mailto:Daniel.fjellstrom@yahoo.com)



Wisconsin-synodens president Mark Schroeder på prekestolen i Nairobi, oktober 2022



Kenyanske pastorer og evangelister sammen med amerikanske gjester



De første spadetak ved bygging av ny kirke i Kenya



Foto: Jack B. unsplash.com

## Jesus helbreder kropp og sjel

Så gikk han ut i båten, satte over sjøen og kom til sin egen by. Der bar de til ham en mann som var lam og lå på en bære. Da Jesus så deres tro, sa han til den lamme: «Vær frimodig, sønn, syndene dine er tilgitt.» Noen av de skriftlærde sa da med seg selv: «Denne mannen spotter Gud.» Men Jesus så hva de tenkte, og sa: «Hvorfor går dere med onde tanker i hjertet? Hva er lettest å si: 'Syndene dine er tilgitt' eller: 'Stå opp og gå'? Men for at dere skal vite at Menneskesønnen har makt på jorden til å tilgi synder» – og nå vender han seg til den lamme: «Stå opp, ta baren din og gå hjem!» Og mannen reiste seg og gikk hjem. Da folkemengden så det, ble de grepet av frykt og priste Gud som hadde gitt mennesker slik makt. (Matteus 9,1-8)

Da Kristoffer Columbus la ut på oppdagelsesreise i august 1492, hadde han et klart mål. Han ville finne en sjøvei til India slik at handelen mellom Europa og India kunne bli enklere og tryggere. Vi vet at han ikke fant det han lette etter. I stedet fant han tilfeldigvis Amerika, og historien har vist at fra et økonomisk perspektiv var dette enda mer betydningsfullt enn sjøveien til India. Noen ganger er det sånn for oss mennesker at vi finner ting vi ikke leter etter, og iblant kan det vi finner være bedre enn det vi først lette etter. Mennene som i

teksten vår fører vennen sin til Jesus, finner en lege som helbreder både kropp og sjel.

Den lamme mannen i teksten får en enda større gave enn evnen til å gå. Det står: *Da Jesus så deres tro, sa han til den lamme: «Vær frimodig, sønn, syndene dine er tilgitt.»* Jesus er sant menneske, og han forstår problemene våre. Han sier ikke til mannen: «Det er vel ingenting å syte for, at han ikke kan gå. Jeg har møtt de som har det mye verre». Nei, i stedet hjelper han mannen med det fysiske handikappet, men legg merke til hva Jesus gjør først. Først forkynner han at mannens synder er tilgitt. Det står at Jesus så mennenes tro. Han benytter da anledningen til å tilsi mannen tilgivelse for syndene hans. Vi ser i våre egne liv hvor lett det er å bli alt for opptatt av det fysiske og materielle. Det som har med kroppen å gjøre er jo så påtagelig. Et åndelig problem kan vi av og til feie under teppet og tenke at vi skal ta oss av dette en annen gang. En alvorlig fysisk sykdom derimot kan vi ikke bare utsette. Skaden av et forsømt andaktsliv viser seg kanskje ikke før flere måneder senere, men hvis vi får kuttet av den ene tommelen og venter med å stoppe blødningen til en annen dag når vi ikke har

det så travelt, kan det hende at vi blør i hjel før den tid. Likevel er en åndelig skade farligere for mennesket enn en kroppslig, og behovet vårt for medisin for sjelen er enda større enn behovet vårt for medisin for kroppen. Jesus sier om forholdet mellom det materielle og det åndelige: *Hva gagner det et menneske om det vinner hele verden, men mister sin sjel?* (Matt 16,26). Også her i teksten vår viser Jesus tydelig hva som er viktigst, ved først å gjøre noe med mannens største problem – synden.

Synden har mye til felles med en alvorlig sykdom. Noen sykdommer er ganske milde og påvirker oss bare til en viss grad. Hvis vi har ørebetennelse, betyr det at ørene våre verker og kanskje hører vi også dårligere for en tid. Likevel har vi ingen problemer med å bruke beina. En mer alvorlig sykdom som kreft kan påvirke hele kroppen vår. Når sykdomsforløpet er langt fremskredet, kan vi merke at hele kroppen til den syke lider. Selv om svulsten sitter i magen, påvirkes beina, som kanskje hovner opp og blir varme. Den syke er tynn og svak pga vanskeligheter med å spise og ta opp næring, og det blir vanskelig å stå og gå over lengre tid. Alle som har levd nært på noen som



ble rammet av alvorlig kreft, har sett at sykdommen rammet hele mennesket. Slik er det også med den åndelige sykdommen som Guds ord kaller for synd. Synden er ikke et ubetydelig problem som vi kan riste av oss, slik som en mild forkjølelse. Synden påvirker oss på en gjennomgripende måte og har symptomer som viser seg i alle mulige situasjoner i livet. Når vi er barn, viser synden seg i uvilighet til å lytte til foreldrene våre, eller i at vi blir sure eller sinte når andre barn leker med våre leker. Når vi blir litt eldre, kan synden vise seg i at vi erter eller ler av andre barn på skolen, eller ved at vi ikke griper inn når vi ser noen andre bli ertet eller latterliggjort. Når vi blir voksne, viser synden seg på arbeidsplassen der vi sitter på lunsjrommet og snakker stygt om sjefen, eller når vi unødig hisser oss opp og kjefter på en kollega. Synden viser seg også i hjemmet når vi sier harde ord til dem vi elsker mest. Selv om synd på alle disse måtene, og mange flere, følger oss gjennom livet og i så måte ligner mye på en kronisk sykdom, fins det likevel en avgjørende forskjell. Mange livsvære sykdommer kan vi leve med. Synden er verre. Derfor går Den Hellige Ånd også et steg videre når han, gjennom Paulus, beskriver menneskets åndelige helse før det er blitt omvendt slik: *Dere var ... døde på grunn av misgjerningene og syndene deres. Dere levde i dem på den nåværende verdens vis og lot dere lede av herskeren i himmelrommet, den ånd som nå er virksom i de ulydige.* Synden er altså å ligne med kroppslig død, ikke bare kroppslig sykdom. Før omvendelsen er mennesket åndelig dødt på grunn av synden.

Når Jesus forteller mannen at syndene hans er tilgitt, blir han møtt med stor skepsis av fariseerne (om enn bare i tankene). De mener at han spotter Gud. Hvem er han som mener han kan tilgi synder? Da stiller Jesus et mer-

kelig spørsmål: *Hva er lettest å si: 'Syndene dine er tilgitt' eller: 'Stå opp og gå'?*» La oss stanse litt opp ved det spørsmålet. På Jesu tid var legevitsenskapen ikke på langt nær så utviklet som den er i dag. Når en person ble alvorlig syk, var det ofte ikke så mye som kunne gjøres. I dag har vi et høyt utviklet helsevesen med en enorm mengde ulike medisiner og behandlingsformer å benytte seg av når vi blir syke. Hvis den første legen vi møter sier at det ikke finnes noen kur, kan vi oppsøke en annen som kanskje har andre ideer. Mange sykdommer som på Jesu tid var uhelbredelige, eller rett og slett dødelige, er i dag relativt enkle å behandle og kurere. Men til tross for alle avanserte medisiner og behandlingsmåter, til tross for all ekspertisen innen anatomi og bevegelsesvitenskap, fins det ingen leger som kan si til en lam person: *Stå opp og gå*, for deretter å være vitne til at pasienten faktisk følger oppfordringen. Når Jesus spør hvilket av hans mirakler som er lettest å utføre, må vi si at helbredelsen hans av den lammes kropp er noe som er umulig for oss, til og med i dag. Bare Gud selv kan helbrede på den måten.

Hva med det andre miraklet Jesus utfører, det faktum at Jesus tilgir mannen hans synder? Vi har allerede snakket om hvor alvorlig det er med synden. At den følger oss gjennom livet og ikke er noe vi vokser ifra, hvordan den påvirker alle områder og stadier av livet vårt. Vi kan jo ikke skjule den på jobben og bare la den få utløp hjemme, eller motsatt. Når vi seriøst tenker på syndens omfang og alvor, forstår vi at det heller ikke er lett å si *Syndene dine er tilgitt*. Vi mennesker klarer ikke å oppfylle loven, vi kan ikke bli stående framfor Herren slik som vi er. Derfor trengs det tilgivelse. Men tilgivelse ble ikke kjøpt for en billig penge. Loven

måtte oppfylles. Gud sier: *Dere skal være hellige, for jeg er hellig.* Da Gud så at ingen av oss var i stand til å følge denne viktige formaningen, sendte han nettopp Jesus Kristus for å utføre et dobbelt oppdrag. Dels skulle Jesus oppfylle loven i vårt sted, og dels skulle han ta vår straff på seg. Paulus skriver: *Gud var i Kristus og forsonet verden med seg selv. Han tilregnet ikke menneskene deres overtredelser.* Hvem kan gjøre det Jesus gjorde? Hvem kan leve et perfekt liv uten synd, og deretter dø for alle andres synder? Ingen! Da Jesus, vår bror og Frelser, hadde fullført begge disse fantastiske redningsaksjonene (hans aktive og passive lydighet), da var frelsen et faktum. Men siden Gud holder hele verdenshistorien i sin hånd, og har kontroll på alt som skjer, kunne Jesus allerede der og da, i teksten vår, si til den lamme mannen: *Syndene dine er tilgitt.*

Når Jesus spør hvilket av hans mirakler som er enklest å utføre, må vi innse at begge er umulige for oss. Bare Gud kan helbrede en livslang lidelse med bare et ord. Bare Gud kan vinne tilgivelse for syndene. For mennesker er det umulig, men for Gud er alt mulig.

Den lamme mannen og vennene hans oppsøkte Jesus fordi de var overbevist om at han kunne hjelpe dem. De søkte en lege og fant en frelser. Også vi får komme fram for Jesus med både våre materielle behov (tak over hodet, mat på bordet, en jobb å gå til, fysisk og mental helse) og våre åndelige behov (ny styrke, bedre selvtilit, utholdenhet i lidelser, tålmodighet med våre medmennesker og syndenes tilgivelse). Jesu måte å møte og behandle den lamme mannen på, viser oss at Frelseren bryr seg om både vår kropp og sjel, men at hans høyeste prioritet er vårt åndelige og evige liv. Amen!

*Peter Öman, Sverige*

# Haggais bok

Bibelen er en historisk bok. Den angir dato og tid. Gud viste seg for verden «da tiden var inne». Det som er nedtegnet i Haggais bok, er ingen legende fra en dunkel fortid. På en bemerkelsesverdig måte har Gud festet Bibelens hendelser midt i historiens forløp.

Innledningen til boken viser dette. Gjennom profeten Haggais penn var Herren meget nøye med å skrive ned datoen for hvert av de fire «ordene» av Herren som boken inneholder. Boken begynner: «I det andre regjeringsåret til kong Dareios, på den første dagen i den sjette måneden, kom Herrens ord gjennom profeten Haggai.» Det står ingenting om profetens familie, og han står ikke på Esras liste over dem som vendte tilbake fra Babel.

Boken beskriver det som hendte i løpet av to måneder etter den første gruppen av hjemvendte kom tilbake fra fangenskapet i Babel. Haggais bok er den mest veldatererte boken i Bibelen. Fem datoer nevnes. Disse viser at hendelsene utspiller seg under en periode på fire måneder fra den 29. august til den 18. desember i år 520 f. Kr. (Som en kuriositet kan vi nevne at i 521 f. Kr. holder Buddha sin første tale i Benares i India. Men han sier ikke: «Så sier Herren».)

«Bygg opp Herrens hus om dere vil få Guds velsignelse over deres liv.» Dette er en sammenfatning av det denne lille boken handler om.

## 1. Advarsel og folkets reaksjon, 1,1-15

Det første ordet fra Herren er en advarsel, og vi får høre hvordan folket svarer på den. Haggai er veldig ivrig etter at tempelet skal bygges opp så fort som mulig.

Men folket prioriterer ikke tempelet. Deres egne hus er viktigere. De som har kommet tilbake, sier: «Tiden er ikke kommet, tiden for å bygge Herrens hus» (1,2). Haggai advarer folket mot å tenke for mye på sine egne hus. «Er det tid for dere til å bo i bordkledde hus så lenge dette huset ligger i ruiner?» (1,4). Folket tenker seg om. «Serubabel som var av Davids slekt, blir ansvarlig for tempelbyggingen. Serubabel, Sjealtiels sønn, og øverstepresten Josva, Jehosadaks sønn, og alle som var igjen av folket, hørte på Herren sin Guds røst og på profeten Haggais ord, for Herren deres Gud hadde sendt ham. Og folket fryktet Herren» (1,12).

## 2. Oppmuntring til å bygge opp tempelet, 2,1-8

En måned senere er byggingen i gang. Men mange blir skuffet over hvor lite det nye tempelet kommer til å bli. De eldre minnes det gamle tempelet og dets skjønnhet. Den tredje hovedpersonen i Haggais bok er øverstepresten Josva. Både Serubabel og Josva formaner hele folket til å arbeide frimodig. «Gå i gang med arbeidet! For jeg er med dere, sier Herren» (2,4). «Mitt er sølvet, mitt er gullet, sier Herren over hærskaene» (2,8).

## 3. Formaning og løfter, 2,9-19

Løftet til folket er tydelig: «Dette nye huset skal bli herligere enn det første, sier Herren over hærskaene. På dette stedet skal jeg gi fred, sier Herren over hærskaene» (2,9). Jesus refererer til dette verset når han rir inn i Jerusalem på palmesøndagen: «Hadde du bare på denne dagen forstått, du også, hva som tjener til fred! Men nå er det skjult for øynene

dine» (Luk 19,42). I ørkenen fikk Guds folk høre det samme ordet som Haggai nå taler til dem som vender tilbake. Lydighet blir til velsignelse, utroskap fører til undergang. «Du skal da vende om til Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og lyde hans røst i alt det jeg pålegger deg i dag, både du og dine barn. Da skal Herren din Gud vende din skjebne og være barmhjertig mot deg. Herren din Gud vil igjen samle deg fra alle de folk han har spredt deg ut blant» (5 Mos 30,2-3).

## 4. Trøst til lederen, 2,20-23

Serubabel får en signetring, Herrens signetring, som bevis på trofasthet mot Herren og hans ord. Sluttversene i boken minner oss om framtidssynene i Åpenbaringsboken. Serubabel blir et mønster for Guds trofaste tjener. Han er med i Jesu slektstre i Matt 1.

Før i tiden ble en signetring brukt som et personbevis. I stedet for å undertegne med sitt eget navn, ble ringen trykket ned i varm voks eller myk leire for å avgi sitt merke. Som Guds barn gir også vi et bevismärke og påvirker verden når vi sprer evangeliet og forkynner om Guds nåde i Kristus.

Hver og en av oss har vårt eget unike avtrykk som avslører hvordan vi er skapt av Gud til hans bilde og speiler våre ulike gaver og det vi arbeider for. Det er vårt privilegium og vår plikt å være som en signetring i Guds verden.

*Ingvar Adriansson, Sverige*





Tidslinjen til menneskehetens historie slik den blir presentert i Bibelen, er meget enkel. Det er én periode fra skapelsen til Kristi første komme. Deretter følger tiden etter Kristus som i Bibelen kalles «den nåværende tiden» eller «denne tiden/verden». Så kommer Kristus for andre gang, og deretter følger evigheten, «den kommende tiden» eller «den kommende verden», som består av himmel og helvete.

Mark 10,30: «I den tiden som nå er, skal han få hus, brødre, søstre, mødre, barn og åkrer – men også forfølgelser – og i den kommende verden evig liv.»

Luk 18,30: «... skal få mangedobbelt igjen her i tiden, og i den kommende verden evig liv.»

Hittil i dette bibelstudiet om de siste tider har vi konsentrert oss om «denne tiden» og Kristi andre komme. I dette og neste kapittel skal vi behandle «den kommende tiden», dvs. det som skal skje etter dommens dag. Vi skal se på hva Bibelen sier om evigheten, om himmel og helvete.

Før vi begynner, er det nødvendig med en liten, viktig merknad. Vi vet at himmel og helvete er noe som er langt utenfor våre personlige erfaringer og helt forskjellig fra vår nåværende eksistens. Derfor er det vanskelig for oss å forstå nøyaktig hvordan det kommer til å bli. Vi ser at Gud i Bibelen ofte beskriver himmelen og helvetet med ord og uttrykk som er hentet fra vårt jordeliv fordi det er det vi kan klare å oppfatte. Gud beskriver for eksempel himmelen som en herlig by, bygd av gull og edelstener (Åp 21,10-26). Men

er det virkelig slik himmelen kommer til å bli? Eller er dette bare et bilde som Gud bruker for å lære oss hvor fantastisk det skal bli i himmelen? Vi vet altså ikke hvor mye av Bibelens beskrivelser av himmelen og helvetet som skal forstås bokstavelig, og vi vil ikke være i stand til å besvare alle nysgjerrige spørsmål. Vi får vente til vi får se!

Likevel er hovedsaken når det gjelder himmel og helvete, tydelig og klar i Bibelen. Himmelen er et fantastisk sted med fullkommen lykke og salighet i Guds nærhet. Helvetet er et grusomt sted med lidelse skilt fra Guds nådige nærvær.

### Helvetets vesen og sted

Den enkleste måten å beskrive helvetet på er at det er et sted fullstendig skilt fra Guds nåde og velsignelser. På jorden får onde mennesker fortsatt mange velsignelser fra Gud. Men i helvetet vil det bli slutt på alt godt.

Matt 5,45: «Slik kan dere være barn av deres Far i himmelen. For han lar sin sol gå opp over onde og gode og lar det regne over rettferdige og urettferdige.»

Helvetet er det stedet der djevelen og hans onde engler befinner seg, skilt fra Guds nådige nærvær. Guds hjem i himmelen har en dør som vil bli lukket for de vantro. De vil ikke få komme inn og får ikke være nær Gud. Ikke å få være nær Gud og være skilt fra hans kjærlighet og nåde, er virkelig helvetet. Det er en som har sagt at Matt 25,41 vel må være det verste stedet i hele Bibelen:

Matt 25,41: «Så skal han si til dem

på venstre side: 'Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild som er gjort i stand for djevelen og englene hans.'»

Matt 7,23: «Da skal jeg si dem rett ut: 'Jeg har aldri kjent dere. Bort fra meg, dere som gjør urett!''»

Matt 25,10: «Mens de var borte for å kjøpe, kom brudgommen, og de som var forberedt, gikk sammen med ham inn til bryllupet, og døren ble stengt.»

2 Tess 1,9-10: «Straffen deres blir en evig fortapelse borte fra Herrens ansikt og fra hans herlighet og makt, den dagen han kommer for å bli lovprist blant sine hellige og hyllet av alle som tror.»

Det fins en del mennesker som har prøvd gjennom historien å finne ut hvor helvetet er. Noen har trodd at det er i jordens indre. Men hvor helvetet er, sier Bibelen ingenting om. Derfor er det nytteløst å spekulere i dette. Kirkefaderen Johannes Chrysostomos (ca. 347-407) ga et klokt råd da han sa: «La oss ikke prøve å finne ut hvor det er, men hvordan vi kan unngå det.»

### Guds vrede over synd

Vi har tidligere forklart at det er vantroen som fordømmer menneskene. Det som blir avgjørende på dommens dag, er om vi har trodd på Jesus som vår Frelser fra synden.

Joh 3,36: «Den som tror på Sønnen, har evig liv. Den som er ulydig mot Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede er og blir over ham.»

Når mennesker ikke tror på Jesus som deres Frelser, er de fremdeles skyldige til straff, for de tror ikke på ham som har tatt bort deres skyld. De er fremdeles

under lovens fordømmelse. Derfor går det også an å si at de vantro vil bli dømt, ikke bare fordi de ikke tror, men også på grunn av alle syndene de har gjort. Gjen- nom sin vantro har de ikke tatt imot tilgivelsen for syndene og må derfor stå til ansvar for dem. Bibelen taler derfor ofte om at de vantro skal dømmes for sine synder.

Ef 5,5-6: «For dere skal vite at ingen som driver hor, lever i urenhet eller er grådig, skal arve Kristi og Guds rike. Dette er jo avgudsdyrkelse. La ingen narre dere med tomme ord! For slikt gjør at Guds vrede rammer de ulydige.»

På dommens dag vil de vantro være under Guds vrede. Det var denne vrede over synden som rammet Jesus da han led og døde på korset. Men de som ikke tror på Jesus, blir selv rammet av vreden. Bibelen beskriver ofte dommens dag som «vredens dag». Gud er en hellig Gud som ikke lar syndene forbli ustraffet. Helvetet er nødvendig fordi Gud er en hellig Gud som ikke tåler synd og ondskap i sin nærhet.

Rom 2,5: «Med ditt harde hjerte som ikke vil vende om, hoper du opp vrede over deg til vredens dag, når Gud åpenbarer sin rettferdige dom.»

Sef 2,2: «... før det som er fastsatt, trer i kraft og dagen fyker bort som agner, før Herrens brennende vrede kommer over dere, før Herrens vredesdag kommer over dere!»

Sal 5,5: «Du er en Gud som ikke tåler urett. Ingen onde får bo hos deg.»

Luk 12,5: «Jeg skal vise dere hvem dere skal frykte: Frykt ham som kan slå i hjel og siden har makt til å kaste i helvete. Ja, jeg sier dere: Det er ham dere skal frykte!»

## Helvetets pinsler

Generelt kan vi si at det vil bli intense pinsler for både kropp og sjel i helvetet. Disse pinslene er i Bibelen beskrevet på to forskjellige måter. For det første fins det ikke noe godt i helvetet. De som bor der, er skilt fra alle Guds vel-

signelser. For det andre fins det nød og lidelse. En del av denne lidelsen vil være bevisstheten om at de har mistet himmelen.

Luk 13,28: «Der skal dere gråte og skjære tenner når dere ser Abraham og Isak og Jakob og alle profetene i Guds rike mens dere selv blir kastet utenfor.»

Jesus beskriver ofte lidelsen i helvetet på en konkret måte. Det vil bli en intens lidelse.

Matt 22,13: «Da sa kongen til tjenerne: 'Bind ham på hender og føtter og kast ham ut i mørket utenfor, der de gråter og skjærer tenner.'»

Matt 25,30: «Og kast den unyttige tjeneren ut i mørket utenfor, der de gråter og skjærer tenner.»

Ild blir ofte assosiert med helvetet i Bibelen.

Matt 13,42: «Så skal de kaste dem i ildovnen, der de gråter og skjærer tenner.»

Åp 20,14-15: «Så ble døden og dødsriket kastet i ildsjøen. Og ildsjøen, det er den annen død. Og om noen ikke var skrevet inn i livets bok, ble han kastet i ildsjøen.»

Luk 16,24: «'Far Abraham', ropte han, 'ha barmhjertighet med meg og send Lasarus hit, så han kan dyppe fingertuppen i vann og svale tungen min. For jeg pines i denne flammen.'»

Opp gjennom historien har kristne lærere diskutert hvordan denne ilden skal forstås. Skal den forstås bokstavelig slik vi kjenner flammer og ild her på jorden? Det som i alle fall er klart ut fra Bibelen er at denne ilden ikke skal fortære dem som brenner. Den skal vare evig. Den lutherske dogmatikeren Johann Gerhard (1582-1637) sa: «Det er klokere å være opptatt av hvordan vi gjennom en sann omvendelse skal unngå denne evige flammen, enn å diskutere nytteløse argumenter om ildens vesen.» Kanskje er ilden i helvetet først og fremst en åndelig følelse av endeløs fortvilelse i sjelen, smerte og gru i samvittigheten. Vi vet hvor smertefullt det er å brenne seg på kroppen. Derfor er det nærmest uutholde-

lig å tenke på denne evige ilden i helvetet.

Bibelen beskriver også helvetet som et mørkets sted. Om de vantro jødene på sin tid sa Jesus:

Matt 8,12: «Men rikets barn skal kastes ut i mørket utenfor, der de gråter og skjærer tenner.»

Jud 1,13: «De er bølger på opprørt hav, som skummer opp sin egen skamløshet. De er forvillede stjerner som det evige nattemørket venter på.»

Skal mørket forstås bokstavelig? For oss er ild og mørke motsetninger. Ilden lyser jo opp i mørket. Kanskje er mørket i helvetet først og fremst et åndelig mørke som består i en endeløs forvirring, uvisshet og håpløshet. Gud er lys, og den som er skilt fra Gud, befinner seg i et dypt og ugjennomtrengelig mørke.

Som vi ser er Bibelens beskrivelser av pinslene i helvetet konkrete og grusomme. Slik kan vi mennesker lettere forstå at det er et sted vi mennesker burde sørge for ikke å komme til.

## Grader av straff

I seg selv er helvetets pinsler forferdelige. Men det virker også ut fra Bibelen som at det er forskjellige grader av straff i helvetet. Noen får mer lidelse enn andre. De som har fått høre mer av Guds ord i dette livet og fått mer av Guds velsignelser, vil få større straff om de ikke vender om.

Matt 11,20-24: «Da begynte Jesus å refse de byene hvor han hadde gjort de fleste av sine mektige gjerninger, fordi de ikke hadde vendt om: 'Ve deg, Kora-sin! Ve deg, Betsaida! Dersom de mektige gjerningene som er gjort hos dere, hadde skjedd i Tyros og Sidon, ville de for lenge siden ha vendt om i sekk og aske. Men det sier jeg dere: Tyros og Sidon skal slippe lettere på dommens dag enn dere. Og du, Kapernaum – skal du bli opphøyd til himmelen? Nei, til dødsriket skal du støtes ned! Dersom de mektige gjerningene som er gjort hos deg, hadde skjedd i Sodoma, ville byen ha stått den dag i dag. Men det sier jeg dere: På dom-



*mens dag skal Sodoma-landet slippe lettere enn du.»*

### Helvetets pinsler er evige

Det kanskje aller verste med tanke på pinslene i helvetet, er at de aldri skal ta slutt. De er evige. Når vi går gjennom tider av smerter og lidelser her på jorden, vet vi at det som regel tar slutt en gang. Men i helvetet fins det ikke noe slikt håp om forbedring.

Dan 12,2: «Mange av dem som sover i jorden, skal våkne, noen til evig liv, andre til spott og evig avsky.»

2 Tess 1,9: «Straffen deres blir en evig fortapelse borte fra Herrens ansikt og fra hans herlighet og makt.»

Åp 20,10: «Og djevelen, som hadde forført dem, ble kastet i sjøen med ild og svovel, hvor også dyret og den falske profeten er. Der skal de pines dag og natt i all evighet.»

### Fornektere av helvetet

Som vi vet, har det funnes og fins mange som fornektet at det eksisterer noe helvetet. På reformasjonstiden hevdet gjendøperne at straffen i helvetet ikke var evig, men bare skulle vare en viss tid. Derfor ble dette tatt opp i den augsburgske bekjennelsen hvor det står:

«De fordømmer gjendøperne, som mener at det skal være en ende på de fordømte menneskers og djevlers straff» (CA XVII,4).

I vår moderne og rasjonalistiske tid fornektet de aller fleste

helvetets eksistens. Det blir fornekta av både universalister og annihilerister.

Universalistene lærer at alle mennesker kommer til himmelen og at det ikke fins noe helvete. De mener at siden Gud er kjærlighet, kan han ikke sende noen til et sted hvor det er evig pine. Dette er selvfølgelig en fin og komfortabel tanke for moderne mennesker. Den er logisk og gir mennesker gode følelser om seg selv og framtiden. Universalismen passer godt med hvordan det naturlige mennesket liker å tenke.

Annihilistene lærer at lidelsen i helvetet ikke skal være evig. De tror at de onde etter hvert vil slutte å eksistere. Dette lærer bl.a. adventistene og Jehovas vitner. Men også mange evangeliske kristne har begynt å tenke slik. Noen taler om en «betinget udødelighet». De tror ikke at vi er skapt med en udødelig sjel. Udødelighet er en gave som de troende får gjennom Kristus. De vantro skal måtte lide en viss tid for sine synder, men deretter vil de slutte å eksistere.

Problemet med begge disse oppfatningene er at det overhode ikke fins noe støtte for dem i Bibelen. Dette er lærer som er basert på hva mennesker ønsker å tro, ikke hva Bibelen lærer. Som alltid ellers avhenger vår tro av hva vi bygger troen på. Bygger vi den på våre egne tanker og slik vi ønsket at det skulle være og det som

høres fornuftig ut, eller bygger vi den på Skriftens ord?

Det Bibelen sier om helvetet, gir oss ingen trøst. Tvert imot, det gjør oss forskrekket. Hensikten er at vi skal bli advart og omvende oss fra våre synder. Det vil drive oss til vår Frelser Jesus Kristus som ved sin lidelse og død på korset, der han led helvetets pine for oss, har frelst oss fra helvetet.

Bibelen oppfordrer oss til å be om at vi ikke skal havne i helvetet.

Luk 21,36: «Våk hver tid og stund og be om å få kraft til å komme velberget fra alt det som skal hende, og bli stående for Menneskesønnen.»

1 Tess 5,23: «Må han, fredens Gud, hellige dere helt igjennom, og må deres ånd, sjel og kropp bli bevart uskadet, så dere ikke kan klandres for noe når vår Herre Jesus Kristus kommer.»

Hvordan skal vi kunne unngå å bli klandret for noe på dommens dag? Hvordan skal vi unngå å havne i helvetet? Bare gjennom troen på Jesus, Frelseren vår. Gud gjør oss uklanderlige ved å vaske oss rene i Lammets blod.

1 Kor 1,8: «Han skal også grunnfeste dere helt til enden kommer, så dere kan stå uten å bli anklaget på vår Herre Jesu Kristi dag.»

Egil Edvardsen

Den Lutherske Bekjennelseskirke

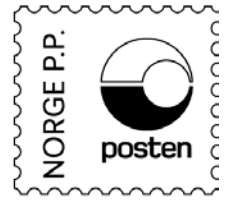
## Kirkemøte 2023

Stemnestaden i Grinde – 28.-30. juli 2023

Tema: «Nå fryd deg, kristne menighet!»

Gjestetaler: Seth Erlandsson





RETURADRESSE: Egil Edvardsen, Solåsveien 20,  
4331 Ålgård

# Hva skjer i himmelen?

*Derfor står de for Guds trone og tjener ham dag og natt i hans tempel,  
og han som sitter på tronen, skal slå opp sitt telt over dem.*

(Åp 7,15)

Hva kommer vi til å holde på med i himmelen? Helt sikkert er det at vi kommer til å prise og tilbe Gud foran Lammets trone. Men Bibelen sier at vi skal tjene ham. Dette ordet «tjene» handler ikke bare om tilbedelse slik som når vi feirer gudstjeneste. Hva er det da vi skal gjøre i himmelen?

Svaret i bibelverset vårt var den gangen egnet til å sjokkere jødekristne familier som var vant til tempelgudstjenestene. For dem var det naturlig å spørre: «Hvordan skal slike som oss kunne tjene i tempelet? Bare prester kan være der!» I tempelet i Jerusalem var et rom kalt Det hellige, med offeralteret som representerte bønnene fra Guds folk. Bare rensede prester kunne komme inn der. Innenfor Det hellige lå Det aller helligste. Et tykt forheng skilte de to rommene. Dette forhenget symboliserte muren som eksisterer mellom en hellig Gud og et syndig folk. I Det aller helligste var Paktens ark blitt plassert. Gud lovet å bo over arken. Siden syndige mennesker ikke kan være i Guds nærvær, sa Gud at ingen kunne komme inn dit uten å dø, med unntak av én dag i året: Forsoningsdagen. Bare øverstepresten kunne komme inn den dagen. Så spørsmålet er relevant. Hvordan kan vi som er syndere tjene dag og natt i Guds tempel?

Det er fordi Jesus ble et menneske av kjøtt og blod og bodde (ordrett: «teltet») iblant oss (Joh 1,14). Etter et fullkomment liv ble Jesus korsfestet. På korset sa han: «Det er fullbrakt», og så døde han. Akkurat i det øyeblikket kom et jordskjelv, og vet du hva som skjedde da? Forhenget i tempelet revnet ovenfra og ned. Ser du hva det er Gud forteller oss? Ingenting skiller oss lenger fra Gud på grunn av Jesus! Det er sant allerede nå, men en gang skal vi få oppleve Guds nærvær dag og natt, ansikt til ansikt. Han skal beskytte oss med sitt nærvær (ordrett: «slå opp sitt telt» over oss) for alltid. Han skal skape en ny himmel og en ny jord, og der får vi tjene ham i all evighet, med både sjel og kropp, en herliggjort oppstandelseskropp.

Vi har ennå ikke besvart spørsmålet om hvordan denne tjenesten vår kommer til å være. Hva kommer vi til å holde på med? Det beste svaret jeg har hørt på det spørsmålet er: «Jeg vet ikke nøyaktig hva vi skal gjøre der, jeg vet bare at uansett hva det er, så kommer vi ikke til å ønske å gjøre noe som helst annet.» For en velsignelse å få tjene Lammet!

Herre, «Du lærer meg livets vei, hos deg er glede i overflod, fryd uten ende ved din høyre hånd». Amen.